

De panoplia, ad monachos

Περὶ πανοπλίας, πρὸς τοὺς μοναχοὺς

Τοιαύτην πανοπλίαν ὀφείλει κεκτηῖσθαι ὁ βουλόμενος ἀγωνίζεσθαι ὑπὲρ Χριστοῦ, ὅπως δυνηθῆ ἄντιστῆναι τῷ Διαβόλῳ καὶ εὐδοκιμῆσαι ἐνώπιον τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν. Ποία δέ ἐστὶν ἡ πανοπλία, μοναχέ; Ἐκούει! Ἀνάλαβε ἀντὶ θώρακος πίστιν, ὡς κόκκον σινάπεως, εἰς τὴν ὁμοούσιον καὶ ἀδιαίρετον Τριάδα· ὁ γὰρ κόκκος τοῦ σινάπεως ἐστὶν ὅλως στρογγύλος, μὴ ἔχων σχισμὴν ἢ γωνίαν, ἀλλ' ὅλως στρογγύλος καὶ ὡσπερ ζέων. Ταύτην κτησάμενος ὁ κορυφαῖος τῶν ἀποστόλων Πέτρος, ὁμολογήσας τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος εἶναι Υἱὸν τὸν Χριστόν, τὰς κλεῖδας τοῦ οὐρανοῦ ἔλαβε, καὶ ἔλαβεν ἐξουσίαν οὐρανίων καὶ ἐπιγείων. Ταύτην οὖν τὴν τελείαν πανοπλίαν κτῆσαι, ἀδελφέ μου, ἵνα καὶ σὺ λάβῃς χάρισμα παρὰ Θεοῦ· ὁ γὰρ ἔχων ταύτην τὴν ἀγάπην καὶ τὴν τελείαν πίστιν, πάν 10 τως χαρίσματος τινος ἀξιοῦται, ὡς καὶ Κύριος ἐδίδαξε, λέγων· ὅτι, ἐὰν ἔχητε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, ἐρεῖτε τῷ ὄρει τούτῳ, ἄρθητι καὶ βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ γενήσεται ὑμῖν. Βλέπετε ὅτι χαρίσματος ἀξιοῦται; Δίδεται αὐτῷ πνεῦμα συνέσεως χάρισμα· ὅτε γὰρ τις πιστεύσει, τότε συνιεῖ. <Δίδεται αὐτῷ> καὶ τοῦ μὴ κατακρίνειν τὸν πλησίον. Εἶτα λόγος σοφίας, εἶτα χαρίσματα ἰαμάτων· ἴαται γὰρ τοὺς ἀσθενοῦντας τῇ πίστει, καὶ διεγείρει τοὺς καταπίπτοντας τῇ καρδίᾳ· πάντα γὰρ ταῦτα ἐνεργεῖ τὸ ἐν καὶ τὸ αὐτὸ Πνεῦμα. Ἄλλ' εἰσὶ μὲν τινες ἔχοντες πίστιν, καὶ οὐχὶ ἔργα. Αὕτη οὖν οὐκ ἔστι πίστις, νεκρὰ γὰρ ἐστὶν· ἡ γὰρ πίστις, φησί, χωρὶς τῶν ἔργων νεκρὰ ἐστὶν. Ὁ ἔχων πίστιν, καὶ ἐργαζόμενος τὰ ἔργα αὐτῆς, αὐτὸς ἔχει τὴν πίστιν τὴν ὡς κόκκον σινάπεως ζέουσαν. Ταύτην οὖν κτῆσαι, ἀδελφέ μου, καὶ γίνου σῶος καὶ ὀλόκληρος τῇ πίστει, καὶ ζέων τῇ προαιρέσει εἰς τὰς ἐντολὰς τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν· ἵνα καὶ σὺ ἀκούσης παρ' αὐτοῦ· εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ· εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ Κυρίου σου. 11 Ἀγαθὸν ὠνόμασεν ὁ Κύριος διὰ τὰ ἔργα· πιστὸν διὰ τὴν πίστιν. Ἀντὶ δὲ περικεφαλαίας ἐλπίδα τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδεν, οὐδὲ οὖς ἤκουσεν, οὐδὲ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου [οὐκ] ἀνέβη· εἰς ἃ ἐπιθυμοῦσιν Ἄγγελοι παρακύψαι. Αὕτη γὰρ ἡ ἐλπίς ἰσχυρὰν παράκλησιν σοὶ παράσχη ἐν ταῖς κακουχίαις καὶ θλίψεσι, καὶ εὐφρανεῖ σε ἡ μνήμη αὐτῆς. Ταύτη γὰρ προσεῖχον οἱ μακάριοι μάρτυρες τοῦ Χριστοῦ, ἐν τοῖς ἐρμηταρίοις, καὶ ταῖς δειναῖς καὶ ποικίλαις τιμωρίαις, καὶ τῇ δριμύτητι τοῦ πυρός. Ταύτην εἶχον πρὸ ὀφθαλμῶν, τὴν ποθουμένην ἐλπίδα· διὸ καὶ πάντα προθύμως καὶ εὐχαρίστως ὑπέμειναν, ἵνα αὐτῆς κατατύχῃσι· καὶ Μωσῆς γὰρ ταύτην μισθαποδοσίαν τεθεικῶς πρὸ ὀφθαλμῶν αὐτοῦ, ἠρνήσατο λέγεσθαι υἱὸς βασιλείας· τῶν Αἰγύπτου θησαυρῶν κρείττω προτιμήσας αὐτὴν εἶναι· διὸ καὶ εἴλετο μᾶλλον συγκακουχεῖσθαι τῷ λαῷ τοῦ Θεοῦ ἢ πρόσκαιρον ἔχειν ἀμαρτίας ἀπόλαυσιν. Ταύτην <τὴν> ἐλπίδα τίθου πάντοτε ἀδιαλείπτως πρὸ ὀφθαλμῶν σου, ἀδελφέ, ἵνα ὁ πόθος αὐτῆς μὴ ἑάσει σε λογίζεσθαι τι τῶν οὐ μενόντων· οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ διεγείρει σου τὴν προθυμίαν πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθόν. 12 Ἀντὶ δὲ ζώνης ζῶσαι τὴν τελείαν ἀγάπην πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πρὸς τὸν πλησίον· αὕτη γὰρ ποιεῖ σε τρέχειν καὶ μὴ ἐμποδίζεσθαι· ὁ γὰρ ἀναζωννύμενος πάντα ὑπερπηδᾷ εὐχερῶς καὶ ἀκωλύτως· πόσω γε μᾶλλον ὁ ζωσάμενος τὴν ἀγάπην, πάντα εὐχερῶς διαβαίνει; Ἡ γὰρ ἀγάπη, φησί, πάντα στέγει, πάντα ὑπομένει· διὸ πλήρωμα νόμου ἡ ἀγάπη. Ταύτην γὰρ ἐκτήσατο ὁ μακάριος Παῦλος, εἰπὼν· τίς ἀσθενεῖ, καὶ οὐκ ἀσθενῶ; Τίς σκανδαλίζεται, καὶ οὐκ ἐγὼ πυροῦμαι; Βλέπετε συμπάθειαν ἀγάπης; Ὡ μακάριε Παῦλε, διατί οὕτω γαλλάζεις δι' ἐμέ; Μὴ σὺ μέλλεις ὑπὲρ ἐμοῦ κολάζεσθαι; Σὺ ἅπαξ τὸν δρόμον τετέλεκας, τὴν πίστιν τετήρηκας, καὶ ἀπόκειται σοὶ ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος. Καὶ τί πλέον ζητεῖς; Διατί

θλίβεις σεαυτόν, καὶ ἀσθενεῖς δι' ἐμέ; Ναί, ἡ ἀγάπη με ἀναγκάζει. Βλέπεις ἀγάπην; Καὶ πληρώσας τὸν νόμον δι' αὐτῆς, σῶμα φθαρτὸν περιβεβλημένος, ἕως τρίτου οὐρανοῦ ἀνελθεῖν ἠξιώθη, καὶ ἀκοῦσαι ῥήματα, ἃ οὐκ ἔξδὸν ἀνθρώπων λαλήσαι. 13 Ἀντὶ δὲ ὑποδήματος τὴν ταπεινοφροσύνην ὡσπερ γὰρ τὸ ὑπόδημα καταπατεῖται, οὕτω καὶ ὁ κεκτημένος τὴν ταπεινοφροσύνην σπουδάζει τοῦ καταπατεῖσθαι ὑπὸ πάντων. Καὶ σύ, ἀδελφέ, κτῆσαι τὴν ταπείνωσιν· αὕτη γὰρ ὑπόδημά ἐστιν, οὐ σαρκικόν, ἀλλὰ πνευματικόν· καὶ διαφυλάξει σε μήποτε προσκόψεις πρὸς λίθον τὸν πόδα σου· λίθος γὰρ ὁ Χριστός. Ἡ ταπείνωσίς σου διαφυλάξει σε, ὅπως μὴ προσκρούσης τῷ Χριστῷ. Καὶ γὰρ ὁ μακάριος Δαυὶδ ταύτην κτησάμενος εἶπεν· ἐγὼ σκώληξ καὶ οὐκ ἄνθρωπος. Βλέπεις βασιλέως καὶ προφήτου ταπείνωσιν; Ἔβλεπεν ἐνώπιον αὐτοῦ τὸν Κύριον διαπαντός, ὅτι ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ ἦν, φυλάσσων αὐτόν, ἵνα μὴ σαλευθῆ, τουτέστιν, ἵνα μὴ πέση εἰς ἁμαρτίαν. Βλέπεις, ἀγαπητέ, πῶς ἀγαπᾷ ὁ Θεὸς τὴν ταπείνωσιν; Καὶ σφόδρα ἐγγίζει τῷ κεκτημένῳ αὐτήν; Καὶ πάντοτε ἐφορᾷ εἰς αὐτήν, καθὼς γέγραπται· ὁ ἐν ὑψηλοῖς κατοικῶν καὶ τὰ ταπεινὰ ἐφορῶν· καὶ πάλιν· οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ εἰς πένητα ἀποβλέπουσι; Πένητα ἀκούων, ἀγαπητέ, μὴ νομίσης ἀπὸ χρημάτων· καὶ γὰρ πολλοὶ 14 βασιλεῖς εὐηρέστησαν τῷ Θεῷ, καὶ πολλοὶ πτωχοὶ ἀπώλοντο· ἀλλὰ πένητα λέγει πτωχὸν τῷ πνεύματι, κατὰ τὸ εἰρημένον· μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι, ὅτι αὐτῶν ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Ναί, ἀγαπητέ, ταπεινώθητι ὑπὸ τὴν κραταιὰν χεῖρα τοῦ Θεοῦ, ἵνα σε ὑψώσῃ εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἣν ἐπηγγείλατο ὁ Σωτὴρ ἡμῶν τοῖς ταπεινοῖς. Ἀντὶ δὲ ἀσπίδος, περίφραττε σεαυτόν τῷ τιμίῳ σταυρῷ κατασφραγιζόμενος πάντα σου τὰ μέλη καὶ τὴν καρδίαν. Μὴ μόνον τῇ χειρὶ σφραγιζόμενος, ἀλλὰ καὶ τοῖς λογισμοῖς σφράγιζε· καὶ τὰ ἐπιτηδεύματά σου, καὶ τὴν εἴσοδόν σου, καὶ τὴν ἔξοδόν σου ἐν παντὶ καιρῷ, τὴν καθέδραν σου, καὶ τὴν ἔγερσίν σου, τὴν κλίνην σου, καὶ πάντα ὅσα διέρχῃ. Σφράγιζε πρῶτον ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Πνεύματος Ἁγίου· σφόδρα γὰρ ἰσχυρόν ἐστι τὸ ὄπλον τοῦτο, καὶ οὐδεὶς δύναται σε βλάψαι ποτέ, τούτῳ τῷ ὄπλῳ περιπεφραγμένου σου. Εἰ γὰρ ἐπιγείου βασιλέως ὁ φορῶν τὴν σφραγίδα, οὐδεὶς δύναται κακοποιῆσαι αὐτόν, πόσω μᾶλλον ἡμεῖς τοιαύτην σφραγίδα φοροῦντες, ἐπουρανίου βασιλέως μεγάλου, οὐδενὸς ἀντιποιούμεθα; Τούτῳ οὖν τῷ ὄπλῳ περισσοτέρως χρῶ, ἀδελφέ 15 μου, σφόδρα γὰρ ἀντίκειται τοῖς βέλεσι τοῦ Ἐχθροῦ, μᾶλλον δὲ τῇ ῥομφαίᾳ αὐτοῦ, τῇ πικρᾷ καὶ δεινῇ ὀξυχολίᾳ· αὕτη γὰρ ὡσπερ μάχαιρα δίστομος εἰς μίαν ῥοπήν ἀπόλλει τὸν κρουόμενον ὑπ' αὐτῆς, καθὼς γέγραπται· ἡ γὰρ ῥοπή τοῦ θυμοῦ πτώσις αὐτοῦ. Διό, ἀδελφέ μου, μηδέποτε ἀμέλει τοῦ σφραγιζεσθαι, καὶ καταλύεις τὰς παγίδας, ἃς ἔκρυσέ σοι ὁ Διάβολος. Γέγραπται γάρ, ὅτι ἐν ὁδῷ ταύτῃ ἢ ἐπορευόμην, ἔκρυσαν παγίδα μοι. Σφραγίζου οὖν πάντοτε, καὶ κακὸν οὐ μὴ ἄψηται τοῦ πνεύματός σου. Ἀντὶ δὲ τόξου, τεῖνέ σου τὰς χεῖρας εἰς προσευχήν, καθὼς γέγραπται· καὶ ἔθου τόξον χαλκοῦν τοὺς βραχίονάς μου. Ἀληθῶς γὰρ τόξον χαλκοῦν ἐστι κατὰ τῶν ἐχθρῶν χεῖρες ἐκτεταμέναι εἰς προσευχήν ἐν γνώσει, καθάπερ καὶ τὸ βέλος εὐστόχως πεμπόμενον ὑπὸ τοῦ τεινάσαντος αὐτό. Ἐὰν ἐάσης τὸν λογισμὸν ῥέμβεσθαι, γίνῃ ὡς κατέχων τόξον, τὸ δὲ βέλος μὴ εὐρίσκων πέμψαι κατὰ τοῦ ὑπεναντίου, εἰς ἀπέραντα αὐτὸ ρίπτων· καὶ ποτε πτοήσῃ τὸν Ἐχθρόν σου τοῦτο τὸ τραῦμα, ἐν τῷ κατέχειν σε τόξον, τὸ δὲ βέλος μὴ πέμπειν κατ' αὐτοῦ, ἀλλὰ εἰς ἀπέραντα. Οἷόν τι λέγω· ὅταν γὰρ ἐν γνώσει τις εὔχεται, καὶ οὐκ ἔῃ τοὺς λογι 16 σμούς ῥέμβεσθαι, καὶ συνιεῖ τις τίνι ἐντυγχάνει καὶ τίνι ὀμιλεῖ, τότε προσεγγίζει τῷ Θεῷ ἢ προσευχῇ αὐτοῦ. Τότε οὖν πονεῖ τῷ Ἐχθρῷ σφόδρα, ὡσπερ ὑπὸ βέλους κρουσθεὶς εἰς τὴν καρδίαν· ἐπειδὴ γὰρ καὶ ἡ ψυχὴ πλείονα προκόπτει διὰ τῆς χάριτος. Αὐτὸς δὲ ὡς χοῦς κατὰ πρόσωπον ἀνέμου γινόμενος φεύγει· καταδιώκεται γὰρ ὑπὸ τοῦ Ἀγγέλου τοῦ Θεοῦ. Ἴδου διατί πονεῖ αὐτῷ τὸ ἐν γνώσει εὔχεσθαι, καὶ ἀνδρίζεται τὸ αἰχμαλωτεύειν τὸν λογισμόν. Σὺ οὖν,

ἀδελφέ μου, ἐν γνώσει εὐχου. Καὶ ἐὰν διασκεδάσῃ σου τὴν διάνοιαν ἐν τῷ σε προσεύχεσθαι, εἴτε διὰ τῶν ὀφθαλμῶν, ἢ ἐξ ἄλλης οἴας δήποτε προφάσεως, γνῶθι ὅτι αὐτοῦ ἐστὶν ἡ ἐργασία, καὶ μὴ σπουδάσῃς τοῦ τελέσαι τὴν εὐχήν σου. Ἀλλὰ ἀνακρίνας ἑαυτὸν ὀλίγον, ἐπισύναξόν σου πάλιν τὴν διάνοιαν, καὶ οὕτως εὔξαι ἐν γνώσει, ἵνα γινώσκῃς περὶ ὧν αἰτεῖσαι τὸν Θεόν, καὶ διατί αὐτὸν αἰτεῖσαι· ἵνα μὴ ἀκαίρως βαττολογῆς καὶ πολυλογῆς. Καὶ γὰρ τοῦτο ἔργον ἐστὶ τοῦ Σατανᾶ· ὅπως ἀκοντίσῃ τὸν λογισμὸν εἰς ἀπέραντα, καὶ μὴ ἐάσῃ τὸν ἄνθρωπον ἐμμεῖναι περὶ οὗ ἐπείγεται· οἶδε γὰρ ὅτι, ἐὰν ἐμμεῖνῃ ὁ ἄνθρωπος δεόμενος, ὁ ποιήσας αὐτὸν εἰσακούσεται αὐτοῦ, κἂν μυρία ἀμαρτωλὸς τυγχάνῃ. 17 Διὰ τοῦτο οὖν παρεισφέρει τὴν πολυλογίαν καὶ βαττολογίαν, ἵνα ὁ λογισμὸς ἐκκρουσθεῖς ἀκοντισθῇ εἰς ἀπέραντα. Καὶ λοιπὸν ἄλλα θεωροῦμεν καὶ λογιζόμεθα καὶ λαλοῦμεν ἐν τῇ διανοίᾳ ἡμῶν, τῶν χειρῶν ἐκτεταμένων. Διό, ἀδελφέ μου, περὶ οὗ ἐπείγει καὶ περὶ ὧν ἐστὶν ἐν παντὶ καιρῷ χρεῖα, περὶ τούτων αἰτοῦ τὸν Θεόν. Βλέπε γὰρ τοὺς δύο τυφλοὺς προσερχομένους αὐτῷ καὶ βοῶντας, ἐλέησον ἡμᾶς, Υἱὲ Δαυΐδ. Καὶ τί πρὸς αὐτοὺς ὁ Κύριος; Τί θέλετε ἵνα ποιήσω ὑμῖν; Οἱ δὲ τὸν πόνον καὶ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς καρδίας αὐτῶν ἠτήσαντο, τὸ ἀνοιγηθῆναι αὐτῶν τοὺς ὀφθαλμούς. Μὴ εἶπαν, δὸς ἡμῖν τίποτε, ὧν καὶ χρεῖαν ἔχομεν κατ' ἀλήθειαν; Μὴ εἶπαν, δὸς ἡμῖν ἱμάτιον, ὅτι πτωχοὶ ἐσμέν; Ἀλλ' ἠτήσαντο περὶ οὗ ἐπείγοντο. Βλέπε δὲ καὶ τὴν Χαναναίαν κρᾶζουσαν ὀπίσω τοῦ Κυρίου καὶ λέγουσαν· ἐλέησόν με, Κύριε, ἡ θυγάτηρ μου κακῶς δαιμονίζεται. Μὴ εἶπεν ἄλλο, εἰ μὴ τὸν πόνον τῆς καρδίας αὐτῆς; Ὅμοίως δὲ καὶ πάντες ὅσοι προσῆλθον αὐτῷ, οὐ τὸν πόνον τῆς καρδίας αὐτῶν ἔλεγον αὐτῷ; Ὡσπερ καὶ ἡ 18 αἰμορροῦσα, οὐ περὶ τῆς ῥύσεως τοῦ αἵματος αὐτῆς προσῆλθεν; Εἰ δὲ καὶ πάλιν ἄρρωστος προσέλθῃ τῷ ἰατρῷ, οὐ τὸ ἄλγος αὐτοῦ δεικνύει; Καὶ σύ, ἀδελφέ μου, τὸν πόνον τῆς ψυχῆς σου πρόσφερε αὐτῷ· ὅρα δὲ αὐτὸν διὰ τῆς πίστεως τοῖς ὀφθαλμοῖς νοητοῖς, κατὰ τὸ γεγραμμένον, καθήμενον ἐπὶ θρόνου ὑψηλοῦ καὶ ἐπηρμένου, καὶ τὰς στρατιάς τῶν Ἀγγέλων καὶ Ἀρχαγγέλων παρισταμένας αὐτῷ. Καὶ ῥίψας ἑαυτὸν ἐνώπιον τῆς ἀγαθότητος αὐτοῦ, ἔκχεε ἐνώπιον αὐτοῦ τὴν δέησίν σου. Πρῶτον ἐξαγορεύων τὰς ἀμαρτίας σου, καὶ οὕτω λοιπὸν ἀπάγγελον ἐνώπιον αὐτοῦ τὰ ῥήματά σου, ἥτοι τὴν θλιψίν σου, ἵνα σπλαγχνισθῇ ἐν ἀγαθότητι αὐτοῦ, καὶ ἐκχέῃ ἐπὶ σὲ τοὺς οἰκτιρισμοὺς αὐτοῦ. Ὡ ψυχῆ, μεγάλη σου ἡ πίστις, γεννηθήτω σοι ὡς θέλεις. Ἄκουσον, ἀγαπητέ· ἐὰν δὲ καὶ ἀνακριθεῖς τοῦ λαβεῖν τὴν αἴτησίν σου, μὴ παύσῃ βοῶν πρὸς αὐτόν, μὴ ῥαθυμῆσῃς, ὡς μὴ εἰσακουσθεῖς. Μνήσθητι τῆς Χαναναίας, καὶ ζήλωσον τὴν ὑπομονὴν αὐτῆς, πῶς ἀνεκρίθη τοῦ τυχεῖν τοῦ αἰτήματος αὐτῆς, ὥστε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ προσελθεῖν περὶ αὐτῆς καὶ λέγειν, ἀπόλυσον αὐτήν, ὅτι κρᾶζει ὀπισθεν ἡμῶν. Μὴ ἀπέρριψεν αὐτήν εἰς τέλος; Οὐκ ὀλίγον 19 ἀνέκρινεν αὐτήν, καὶ ἔδωκεν αὐτῇ τὸ αἶτημα αὐτῆς; Πρὸς ἡμῶν διδασχθεῖμεν, ἵνα μάθωμεν ἀνακρινόμενοι ἐμμένειν τῇ αἰτήσει, καὶ ὄντως λαμβάνωμεν, εἰ καὶ ἀμαρτωλοὶ ἐσμέν, ὡς καὶ αὕτη ἡ ἀλλόφυλος Χαναναία οὔσα, καθὼς καὶ ὁ Κύριος ἐνετείλατο, λέγων· τίς ἐξ ὑμῶν ἔξει φίλον, καὶ πορεύσεται πρὸς αὐτὸν μεσονυκτίου καὶ εἶπη αὐτῷ· φίλε, χρῆσόν μοι τρεῖς ἄρτους, ἐπειδὴ φίλος μοι παρεγένετο ἐξ ὁδοῦ πρὸς με, καὶ οὐκ ἔχω, ὃ παραθήσω αὐτῷ· κάκεῖνος ἔσωθεν ἀποκριθεὶς εἶπη· μὴ μοι κόπους παρέχε· ἡ θύρα κέκλεισται, καὶ τὰ παιδία μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν κοίτην εἰσίν· οὐ δύναμαι ἀναστὰς δοῦναί σοι. Λέγω ὑμῖν, εἰ καὶ οὐ δώσει αὐτῷ ἀναστὰς διὰ τὸ εἶναι φίλον αὐτοῦ, διὰ γε τὴν ἀναίδειαν αὐτοῦ ἀναστὰς δώσει αὐτῷ, ὅσων ἂν χρήζη. Καγὼ λέγω ὑμῖν· αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν. Ὡς καὶ ἐν τῷ ψαλμῷ λέγει· ὑπομένων ὑπέμεινα τὸν Κύριον, καὶ προσέσχε μοι, καὶ εἰσήκουσε τῆς δεήσεώς μου. Διό, ἀδελφέ μου, μὴ ἐκκακήσῃς ὑπομένων, καὶ λαμβάνεις ὅσων ἂν χρήζης. Ἄκουσον δέ μου, ἀδελφέ, καὶ συμβουλεύω σοι λόγον· ἐὰν αἰτῆς παρὰ τοῦ Θεοῦ 20 σου περὶ τινος πράγματος, μὴ ἀποτόμως αὐτὸ αἰτοῦ λαβεῖν, ἀλλὰ καταλιμπάνων αὐτὸ ἅμα καὶ τῷ αὐτοῦ θελήματι.

Οἷόν τι λέγω· πολλάκις θλίβουσί σε αἰσχροὶ λογισμοί, καὶ λυπεῖσαι ὑπὲρ τούτου, καὶ βούλει παρακαλέσαι τὸν Θεόν, ὅπως κουφισθῆς τοῦ πολέμου· πολλάκις δὲ εἰς συμφέρον σοὶ ἐστίν, ἀδελφέ μου. Λέγω γὰρ πολλάκις τοῦτό σοι γίνεται, ἵνα μὴ ὑπεραίρη, ἀλλ' ἵνα ταπεινοφρονῆς. Βλέπε γὰρ τὸν τηλικούτον στύλον τῶν Ἀποστόλων, πῶς εἰς τὸ συμφέρον αὐτῶ ἐδόθη σκόλοψ τῆ σαρκί, ἄγγελος Σαταῶν, ἵνα αὐτὸν κολαφίζη. Διατί; Ἵνα μὴ ὑπεραίρηται. Εἰ οὖν ὁ τοιοῦτος ἔλαβε ταύτην παιδείαν, ἵνα μὴ ἐπαρθῆ, πόσω μᾶλλον ἡμεῖς οἱ ἀσθενεῖς καὶ δοκοῦντες ἑαυτοὺς εἶναι τι, χρεῖαν ἔχομεν κολαφίζεσθαι, ἵνα μὴ ὑπεραιρώμεθα; Εἰ δὲ καὶ πάλιν θλίψις ἐπέλθῃ σοὶ καὶ στενοχωρία, μηδὲ ἀπὸ τούτων ῥυσθῆναι ἀποτόμως αἰτοῦ· πολλάκις γὰρ, ἀδελφέ μου, καὶ τοῦτο συμφέρει. Λέγω γὰρ πολλάκις ἐν τῷ εὐχέσθαι καταφρονεῖς τῆς ἑαυτοῦ σωτηρίας, καθὼς καὶ ὁ Ἰσραὴλ ἔπαθε· φησὶ γάρ· καὶ ἔφαγεν Ἰακώβ καὶ ἐνεπλήσθη, καὶ ἀπελάκτισεν ὁ ἡγαπημένος, ἐλιπάνθη, ἐπαχύνθη, ἐπλατύνθη· καὶ ἐγκατέλιπε 21 Θεὸν ποιήσαντα αὐτόν. Εἰ δὲ καὶ πάλιν περὶ τινος πράγματος αἰτεῖσαι λαβεῖν, μηδὲ τοῦτο ἀποτόμως αἰτοῦ λαβεῖν. Λέγω γὰρ, πολλάκις σὺ ὡς ἄνθρωπος νομίζεις αὐτὸ συμφέρον σοὶ εἶναι, καὶ πολλάκις οὐ συμφέρει. Ἐὰν δὲ καταλείψῃς τὸ θέλημά σου, καὶ τῷ θελήματι αὐτοῦ βουληθῆς πορεύεσθαι, ἄφοβος ἔσῃ· αὐτὸς γὰρ ὁ τὰ πάντα προγινώσκων πρὶν γενέσεως αὐτῶν, κατὰ τὴν αὐτοῦ ἐπιείκειαν ποιμαίνει ἡμᾶς· οὐ γὰρ οἶδαμεν ἡμεῖς, εἰ συμφέρει ἡμῖν περὶ ὧν αἰτούμεθα. Πολλοὶ γὰρ κατατυχόντες τῆς ἑαυτῶν ἐπιθυμίας, ὕστερον εἰς μετᾶμελον ἦλθον· πολλάκις δὲ εἰς κακὰ πολλὰ ἐνέπεσαν, μὴ ἐκζητήσαντες ἀκριβῶς εἰ ἔστι θέλημα Θεοῦ, ἀλλὰ δόξαντες αὐτὸ καλὸν εἶναι, καὶ ἐμπαιχθέντες ὑπὸ τοῦ Διαβόλου διὰ τινων δικαιωμάτων, ἐκινδύνευσαν σφόδρα. Καὶ εἰς πολλὰ πράγματα τοιαῦτα πολλάκις γίνεται μετᾶμελος, διὰ τὸ τῆ ἰδίᾳ ἐπιθυμίᾳ ἐξακολουθεῖν. Ἄκουε δὲ τοῦ Ἀποστόλου λέγοντος· οὐ γὰρ οἶδαμεν καθὼς δεῖ προσεύξασθαι· πάντα γὰρ μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα οἰκοδομεῖ. Τὸ συμφέρον οὖν καὶ οἰκοδομούμενα ἕκαστον ἡμῶν αὐτὸς οἶδεν. Αὐτῶ οὖν 22 κατάλειπε. Τοῦτο οὖν λέγω, οὐχ ἵνα ἐκκόψω σε αἰτεῖσθαι τὰ αἰτήματά σου παρ' αὐτοῦ, ἀλλὰ μᾶλλον παρακαλῶ σε τοῦ αἰτεῖσθαι ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου. Ἀλλὰ τοῦτό ἐστιν ὃ λέγω· ἵνα ὅταν εὐχῇ καὶ ἀπαγγέλλῃς ἐνώπιον αὐτοῦ ὃ ἔχει ἡ καρδία σου, λέγε πρὸς αὐτόν· πλὴν τὸ σὸν θέλημα, μὴ τὸ ἐμόν. Ἐὰν συμφέρῃ, καθὼς οἶδας, ποιήσον. Οὕτω γὰρ γέγραπται, ὅτι ἀποκάλυψον πρὸς τὸν Κύριον τὴν ὁδόν σου, καὶ ἔλπισον ἐπ' αὐτόν, καὶ αὐτὸς ποιήσει. Βλέπετε δὲ καὶ τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν οἰκονομικῶς εὐχόμενον καὶ λέγοντα· Πάτερ, εἰ δυνατόν ἐστι, παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο· πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ. Διό, ἀδελφέ μου, ἐὰν αἰτήσῃ τι παρ' αὐτοῦ, ἔμμενε τῆ αἰτήσῃ σου, ἀποκαλύπτων αὐτῶ καὶ λέγων· Δέσποτα, ἐὰν ἐστὶ σοῦ θέλημα ὅπως γένηται τοῦτο τὸ πρόσταγμα, σὺ ποιήσον καὶ εὐδόσον. Εἰ δὲ οὐκ ἔστι σοῦ θέλημα, μὴ ἐάσης γενέσθαι, ὁ Θεὸς μου· μὴ παραδῶς με τῆ ἰδίᾳ ἐπιθυμίᾳ μου· σὺ γὰρ γινώσκεις τὴν ἀφροσύνην μου. Μὴ οὖν παραδῶς με τῆ βουλῇ μου καὶ τῆ ἀφροσύνῃ μου, 23 ἀλλὰ σύ, ὡς οἶδας, τῆ σῆ ἐπιεικείᾳ ποιμανόν με. Εἰ δὲ καὶ περὶ θλίψεως προσέυχη καὶ περὶ λογισμῶν, λέγε· Κύριε, μὴ τῶ θυμῷ σου ἐλέγξῃς με, μηδὲ τῆ ὀργῇ σου παιδεύσῃς με. Ἐλέησόν με, Κύριε, ὅτι ἀσθενής εἰμι. –Βλέπε τί λέγει ὁ Προφήτης–. Ἀλλὰ βλέψον, Δέσποτα, καὶ ἴδε, ὅτι γῆ καὶ σποδός εἰμι, καὶ οὐδὲν δύναμαι ὑπενεγκεῖν. Μὴ παραδῶς με, Κύριε, ταῖς ἁμαρτίαις μου, καὶ μὴ παρασιωπήσῃς ἀπ' ἐμοῦ, καὶ ὁμοιωθῆσομαι τοῖς καταβαίνουσιν εἰς λάκκον. Ἀλλὰ δὸς δόξαν τῷ ὀνόματί σου, ἀμνησικακε, καὶ μὴ μνησθῆς τῶν ἁμαρτιῶν μου, καὶ ἐπάκουσόν μου. Καὶ εἰ δυνατόν ἐστι, παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ θλίψις αὕτη· πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ· μόνον τὴν ψυχὴν μου στήριξον καὶ διαφύλαξον. Καὶ ἰσχύσω ὑπενεγκεῖν, ὅπως εὐρῶ χάριν ἐνώπιόν σου, καὶ ἐν τῷ νῦν καὶ ἐν τῷ μέλλοντι. Καὶ ἐπίρριψον ἐπ' αὐτόν τὴν μέριμνά σου, καὶ αὐτὸς ποιεῖ τὸ συμφέρον. Τοῦτο γὰρ

γίνωσκε, ὅτι ἀγαθὸς ὑπάρχων, πάντα τὰ περὶ σωτηρίας ἡμῶν θέλει· διὰ τοῦτο γὰρ τὴν ψυχὴν τὴν ἰδίαν ἔθηκεν ὁ ποιμὴν ὁ καλός. Αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν. 24 Ἀντὶ ῥομφαίας σπάσαι τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ· ὡσπερ γὰρ μάχαιρα δίστομος ἐστὶ, συγκόπτων πᾶσαν ἐπιθυμίαν πονηράν. Λάμβανε οὖν κατὰ νοῦν πάντοτε τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ, μιμηθησόμενος τὴν ἐσχάτην ἡμέραν τὴν φοβερὰν, ὅταν οὐρανοὶ πυρούμενοι λυθήσονται, στοιχεῖα δὲ καυσούμενα τήκονται· γῆ δὲ καὶ τὰ ἐν αὐτῇ ἔργα κατακαήσεται· ὅταν τὰ ἄστρα ὡς φύλλα πεσοῦνται, ἥλιος καὶ ἡ σελήνη σκοτισθῆσονται, καὶ οὐ δώσουσι τὸ φέγγος αὐτῶν· ὅταν φανερωθῇ ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, καὶ κατέλθῃ ἀπ' οὐρανῶν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται· Ἀγγέλων καταδρομαί, φωναὶ τῶν σαλπίγγων ἐπερχόμεναι· πῦρ ἐναντίον αὐτοῦ καιόμενον καὶ διατρέχον κατακαῦσαι τὴν οἰκουμένην· κύκλω αὐτοῦ καταγιγῆσθαι σφοδρά, σεισμοὶ φοβεροὶ καὶ κεραυνοί, οἳ οὐδέποτε ἐγένοντο ἕως ἐκείνης τῆς ἡμέρας· ὥστε καὶ αὐτὰς <τὰς> δυνάμεις τῶν οὐρανῶν τρόμφω μεγάλῳ συλληφθῆναι. Οὐκοῦν ἡμᾶς ποταποὺς δεῖ εἶναι τότε, ἀδελφοί μου; Ποῖος φόβος, ποῖα 25 φρίκη λήψεται ἡμᾶς; Κατανόησον, ἀδελφέ, τὸν Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐρήμῳ, ὅτι οὐκ ἴσχυσαν βαστάζειν τὸν γνόφον καὶ τὸν ζόφον καὶ τὰς φωνὰς τῶν σαλπίγγων, καὶ τὴν φωνὴν τοῦ λαλοῦντος ἐκ μέσου τοῦ πυρός, ἀλλ' ἐσπούδασαν τοῦ μὴ προστεθῆναι αὐτοῖς λόγον· οὐδὲ γὰρ ἔφερον κατὰ ἀλήθειαν τὸ διαστελλόμενον, καίπερ οὐ μετὰ φόβου κατῆλθεν, οὐδὲ μετ' ὀργῆς ἐλάλει πρὸς αὐτούς, ἀλλ' ἐν παρακλήσει πληροφορῶν αὐτούς ὅτι ἔστι Θεὸς μετ' αὐτῶν. Ἄκουσον οὖν, ἀδελφέ μου· εἰ μετὰ παρακλήσεως οὐκ ἴσχύσαμεν οἱ ἄνθρωποι βαστάσαι τὴν ἔλευσιν αὐτοῦ, ὅτε οὔτε οὐρανοὶ ἐλύθησαν πυρούμενοι, οὔτε γῆ καὶ τὰ ἐν αὐτῇ κατεκάησαν, οὔτε σάλπιγγες ἤχησαν, καθὼς μέλλει ἡ σάλπιγξ ἐκείνη βοᾶν καὶ ἐξυπνῆσαι τοὺς ἀπ' αἰῶνος νεκρούς, οὔτε πῦρ κατακλύζον τὴν οἰκουμένην, οὔτε τις τῶν μελλόντων γίνεσθαι φόβων ἐγένετο, καὶ οὐκ ἴσχύσαμεν βαστάσαι, τί ποιήσομεν οὖν, ὅταν κατέλθῃ μετὰ θυμοῦ καὶ ὀργῆς ἀνυποστάτου, καὶ καθίσῃ ἐπὶ θρόνου τῆς δόξης αὐτοῦ, καὶ προσκαλέσῃ τὴν γῆν ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου μέχρι δυσμῶν, ἀπὸ πάντων τῶν περάτων αὐτῆς, τοῦ διακρίναι τὸν λαὸν 26 αὐτοῦ καὶ ἀποδοῦναι ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ; Οἴμοι, ἀγαπητοί μου! Ποταποὺς δεῖ ὑπάρχειν ἡμᾶς, ὅταν παριστάμεθα γυμνοὶ καὶ τετραχληλισμένοι; Ποῦ τότε ἡ περπερότης; Ποῦ τότε ἡ ἀνδρεία τῆς σαρκός; Ποῦ δὲ καὶ τὸ ψευδὲς καὶ ἀνωφελές; Οἴμοι, οἴμοι! Πῶς μέλλομεν εἰσάγεσθαι εἰς τὸ φρικτὸν βῆμα! Ποῦ τότε ἡ ἡδυφωνία τῶν ἀνθρώπων; Ποῦ τότε ἡ παρρησία ἢ ἀναιδής <καὶ> ἀναίσχυντος; Ποῦ τότε ἡ ἡδονὴ τῆς ἀμαρτίας ἢ ἀκάθαρτος καὶ σιχαντὴ ἀληθῶς; Ποῦ τότε οἱ τὴν κόπρον τῶν ἀρρένων ἡδονὴν ἠγούμενοι; Ποῦ τότε οἱ μετὰ τυμπάνων καὶ μουσικῶν τὸν οἶνον πίνοντες; Ποῦ τότε ἡ καταφρονία τῶν ἐν ἀφοβίᾳ διαγόντων; Ποῦ τότε ἡ τρυφή καὶ ἡ σπατάλη; Πάντα παρῆλθε, καὶ ὡς χαῦνος ἀῆρ διεχύθησαν. Ποῦ τότε ἡ φιλαργυρία καὶ ἡ φιλοκτημοσύνη; Ποῦ τότε ἡ ἀπάνθρωπος ὑπερηφανία, ἢ πάντας βδελυσομένη καὶ αὐτὴν μόνην λογιζομένη εἶναι τι; Ποῦ τότε ἡ κενὴ καὶ ματαία ἀνθρωπίνη προκοπὴ καὶ δόξα; Ποῦ τότε ἡ τυραννία; Ποῦ τότε βασιλεύς; Ποῦ ἄρχων; Ποῦ οἱ ἐπ' ἐξουσιῶν· οἱ γαυριῶντες ἐπὶ πλήθει πλοῦτου καὶ Θεοῦ καταφρονοῦντες; Ποῦ ἠγούμενοι; 27 Τότε ἰδόντες, οὕτως ἐθαύμασαν, ἐταράχθησαν, ἐσαλεύθησαν, τρόμος ἐπελάβετο αὐτούς! Ἐκεῖ ὠδίνες ὡς τικτούσης. Ἐν πνεύματι βιαίῳ συντριβήσονται τότε. Ποῦ τότε ἡ σοφία τῶν σοφῶν; Ποῦ τὰ μάταια αὐτῶν πανουργεύματα; Οὐαί! Ἐταράχθησαν, ἐσαλεύθησαν, ὡς ὁ μεθύων, καὶ πᾶσα ἡ σοφία αὐτῶν κατεπόθη. Ποῦ τότε σοφός; Ποῦ γραμματεὺς; Ποῦ συζητητὴς τοῦ αἰῶνος τούτου τοῦ ματαίου; Ἀδελφέ μου, ἀναλόγισαι ποταποὺς δεῖ ὑπάρχειν ἡμᾶς διδόντας ἀπόλογον καθ' ἑν, ὧν ἐπράξαμεν, εἴτε μικρῶν, εἴτε μεγάλων· ἕως γὰρ ἀργοῦ ῥήματος ἀπολογία δίδομεν τῷ δικαίῳ Κριτῇ. Ποταποὺς δεῖ εἶναι ἡμᾶς ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ ἐνώπιον αὐτοῦ; Ποῖα δὲ χαρὰ διαδέξεται ἡμᾶς

ἀφοριζομένους ἐκ δεξιῶν τοῦ Βασιλέως; Ποταπὸς δεῖ εἶναι ἡμᾶς, ὅταν ἀσπάζονται ἡμᾶς πάντες οἱ δίκαιοι ἐκεῖ; Ἀσπάζεται σε Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ· Μωυσῆς, Νῶε, Ἰὼβ καὶ Δαυΐδ· οἱ ἅγιοι Προφῆται καὶ οἱ Ἀπόστολοι· οἱ Μάρτυρες καὶ [γὰρ] πάντες οἱ Ἅγιοι οἱ Θεῶ ἐυαρεστήσαντες ἐν τῇ ζωῇ τῆς σαρκὸς αὐτῶν· καὶ ὄσους ἀκούεις ἐντεῦθεν καὶ θαυμάζεις αὐτῶν τὸν βίον, καὶ ἤθελες ἄρτι τοῦ θεάσασθαι αὐτούς. Καὶ αὐτοὶ ἔρχονται ἐκεῖ 28 πρὸς σε, καὶ περιπτύσσονται σε, καὶ ἀσπάζονται ἀγαλλιώντες ἐπὶ τῇ σωτηρίᾳ σου. Ποταπὸς δεῖ εἶναι ἡμᾶς τότε; Ποταπὴν χαρὰν εἶναι ἐκείνην τὴν ἀνεκκλήθητον [ἔχειν], ὅταν εἴπῃ ὁ Βασιλεὺς τοῖς ἐκ δεξιῶν ῥήματα ἰλαρότητος, λέγων· δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ Πατρὸς μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν; Τότε, ἀδελφέ μου, λήψη τὸ βασίλειον τῆς εὐπρεπείας καὶ τὸ διάδημα τοῦ κάλλους ἐκ χειρὸς Κυρίου, καὶ τοῦ λοιποῦ Χριστῶ συμβασιλεύσεις. Τότε κατακληρονομήσεις ἐκεῖνα τὰ ἀγαθὰ, ἃ ἡτοίμασεν ὁ Θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν. Τότε λοιπὸν ἀμέριμνος ἔση, μηκέτι πτοούμενος μηδεμίαν πτόησιν. Ἐναλόγισαι, ἀδελφέ μου, οἷον ὑπάρχει τὸ βασιλεύσαι ἐν οὐρανοῖς, καθὼς προείπομεν· δέξῃ γὰρ τὸ διάδημα ἐκ χειρὸς Κυρίου, καὶ βασιλεύσεις τοῦ λοιποῦ σὺν Χριστῶ. Ἐναλόγισαι, ἀδελφέ μου, οἷόν ἐστι βλέπειν αὐτοῦ τὸ πρόσωπον διαπαντός. Οἷόν ἐστιν αὐτὸν ἔχειν φωστῆρα· τότε γὰρ οὐκ ἔσται σοι ὁ ἥλιος φῶς ἡμέρας, καθὼς ὁ Ἡσαΐας φησὶν, οὐδὲ ἡ ἀνατολὴ σελήνης φωτιεῖ σοι τὴν νύκτα, ἀλλ' ἔσται σοι Κύριος φῶς αἰώνιον, καὶ Θεὸς δόξα σου. 29 Ἴδού, ἀδελφέ, οἷα χαρὰ ἀπόκειται τοῖς φοβουμένοις αὐτόν καὶ τοῖς φυλάσσουσι τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ. Ἐναλόγισαι δὲ μετὰ ταῦτα καὶ τὴν ἀμαρτωλῶν ἀπώλειαν, ὅταν ἔσονται εἰς τὸ βῆμα τὸ φοβερόν· οἷα αἰσχύνῃ αὐτούς λήψεται ἐνώπιον τοῦ δικαίου Κριτοῦ, μὴ ἔχοντας λόγον ἀπολογίας· οἷα ἐντροπῇ λήψεται αὐτούς, ἀφοριζομένους ἐξ εὐωνύμων τοῦ Βασιλέως· οἷον σκότος ἐπιπέσει ἐπ' αὐτούς ὅταν λαλήσῃ πρὸς αὐτούς ἐν ὀργῇ αὐτοῦ καὶ ἐν τῷ θυμῷ αὐτοῦ ταραξῇ αὐτούς, λέγων· πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ οἱ κατηραμένοι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον τὸ ἡτοιμασμένον τῷ Σατανᾷ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ. Οἴμοι, οἴμοι! Οἷαν θλιψὴν καὶ στενοχωρίαν ἔξει τὸ πνεῦμα αὐτῶν, ὅταν γένηται κραυγὴ πάντων λεγόντων· ἀποστραφήτωσαν οἱ ἀμαρτωλοὶ εἰς τὸν ἄδην. Οἴμοι, οἴμοι! Οἷον ἀλαλάξουσι κοπτόμενοι καὶ θρηνοῦντες, ἀπαγόμενοι κολασθῆναι πικρῶς εἰς ἀτελευτήτους αἰῶνας! Οἴμοι, οἴμοι! Οἷος ὁ τόπος, ὅπου ὁ κλαυθμὸς καὶ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων, ὁ καλούμενος τάρταρος, ὃν καὶ αὐτὸς Σατανᾶς φρίσσει! Οἴμοι, οἷα ἐστὶν ἡ γέεννα τοῦ πυρὸς τοῦ ἀσβέστου! Οἴμοι, οἷός ἐστιν ὁ ἀκοίμητος 30 καὶ ἰοβόλος σκώληξ! Οἴμοι, οἷον δεινόν ἐστὶ τὸ σκότος ἐκεῖνο τὸ αἰώνιον! Οἴμοι, οἷοί εἰσιν οἱ Ἄγγελοι ἐπὶ τῶν κολάσεων ἄσπλαχνοι, ἀνελεήμονες! Ὀνειδίζουσι καὶ ἐπιπλήττουσι δεινῶς. Τότε <οἱ> κολαζόμενοι κεκράζονται ἐκτενῶς, καὶ οὐκ ἔστιν ὁ σῶζων· <κεκράζονται> πρὸς Κύριον, καὶ οὐκ εἰσακούσεται αὐτῶν. Τότε γινώσκονται ὅτι μάταια αὐτῶν ἀπέβη πάντα τὰ τοῦ βίου, καὶ ἃ ἐδόκησαν ἐνταῦθα ἐν ἡδονῇ εἶναι, χολῆς καὶ ἰοῦ πικρότερα εὐρέθησαν. Ποῦ τότε ἡ ψευδώνυμος ἡδονὴ τῆς ἀμαρτίας; Ἄλλῃ γὰρ ἡδονὴ οὐκ ἔστιν εἰμὴ τὸ φοβεῖσθαι τὸν Θεόν. Ἀληθῶς ἡδονὴ ἐστὶ τοῦτο. Ἀληθῶς τοῦτο [οὐκ ἔστι τοιοῦτον, ἀλλ'] ὡς ἐκ στέατος καὶ πίετος ἐμπιπλᾷ τὴν ψυχὴν. Τότε καταγνώσουσιν αὐτῶν καὶ τῶν ἔργων, ὧν ἔπραξαν. Τότε ὁμολογήσουσιν ὅτι δικαία ἡ κρίσις τοῦ Θεοῦ· ἠκούομεν ταῦτα, καὶ οὐκ ἠθελήσαμεν ἐπιστρέψαι ἀπὸ τῶν πονηρῶν ἡμῶν πράξεων. Καὶ τότε οὐδὲν ἀνοίσουσιν ταῦτα λέγοντες. Οἴμοι, οἴμοι τῷ ἐν ἀμαρτίαις ἀνηκέστοις συλληφθέντι! Ὑπὲρ ἀριθμὸν ψάμμου θαλάσσης ἡμάρτων, καὶ κατακάμπτουμαι ἐξ αὐτῶν, ὡσεὶ ἀπὸ πολλῶν δε 31 σμῶν σιδήρου. Οὐ γὰρ ἐστὶ μοι παρρησία ἀτενίσαι καὶ ἰδεῖν τὸ ὕψος τοῦ οὐρανοῦ. Πρὸς τίνα οὖν καταφύγω, εἰ μὴ πρὸς σέ, φιλόανθρωπε, εἰ μὴ πρὸς σέ, ἀμνησικάκε; Ἐλέησόν με ὁ Θεὸς κατὰ τὸ μέγα ἔλεός σου, καὶ κατὰ τὸ πλῆθος τῶν οἰκτιρμῶν σου ἐξάλειψον τὸ ἀνόμημά μου. Ἐπὶ πλεῖον πλυνόν με ἀπὸ τῆς ἀνομίας μου καὶ ἀπὸ τῆς

ἀμαρτίας μου καθάρισόν με. Ὅτι τὴν ἀνομίαν μου ἐγὼ γινώσκω, καὶ ἡ ἀμαρτία μου ἐνώπιόν μου ἐστὶ διὰ παντός. Σοὶ μόνῳ ἤμαρτον καὶ τὸ πονηρὸν ἐνώπιόν σου ἐποίησα. Πρὸς σὲ καταφεύγω διὰ τὴν πολλὴν σου εὐσπλαγχνίαν. Σὲ παρώργισα, καὶ πρὸς σὲ καταφεύγω διὰ τὴν πολλὴν σου ἀμνησικακίαν. Σὲ ἠθέτησα, καὶ πρὸς σὲ καταφεύγω διὰ τὴν πολλὴν σου ἀγαθότητα καὶ φιλανθρωπίαν, καὶ δεόμενος βοῶ· ἀπόστρεψον τὸ πρόσωπόν σου ἀπὸ τῶν ἀμαρτιῶν μου, καὶ πάσας τὰς ἀνομίας μου ἐξάλειψον, διὰ τὸ ὄνομά σου καὶ μόνον· οὐδὲν γὰρ ἔχω, ὃ προσενέγκω σοι, οὐ πρᾶξιν ἀγαθὴν, οὐ καρδίαν καθαρὰν, ἀλλὰ θαρρῶν εἰς τοὺς οἰκτιρισμούς σου ἐπιρρίπτω ἑμαυτὸν εἰς αὐτούς, ὅπως κτίσης ἐν ἐμοὶ καρδίαν καθαρὰν καὶ πνεύματι ἡγεμονικῶ στήριξής με, ἵνα μὴ καταπίπτω πάλιν εὐκόλως εἰς 32 ἀμαρτίαν, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ νῦν λατρεύσω σοι ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ πάσας τὰς ἡμέρας μου· ὅτι σοῦ ἐστὶν ἡ βασιλεία καὶ τὸ κράτος εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν. Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, ἀδελφοί, ταῦτα προσδοκῶντες σπουδάζωμεν ἄσπιλοι καὶ ἄμωμοι εὐρεθῆναι ἐν εἰρήνῃ. Ὅταν ἐπέλθῃ σοι πονηρά τις ἐπιθυμία, ἔκσπασαι ταύτην τὴν μάχαιραν, τουτέστι ἀναλόγισαι τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ, καὶ συγκόπτεις πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ Ἐχθροῦ. Ἀντὶ δὲ σάλπιγγος ἔχε τὰς θείας Γραφάς· καθ' ὃν γὰρ τρόπον ἡ σάλπιγξ βοῶσα ἐπισυνάγει τοὺς στρατιώτας, οὕτω καὶ αἱ θεῖαι Γραφαὶ βοῶσαι πρὸς ἡμᾶς, ἐπισυνάγουσιν ἡμῶν τοὺς λογισμούς εἰς τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ· καὶ γὰρ εἰσιν οἱ λογισμοὶ ἡμῶν δίκην στρατιωτῶν, καὶ γὰρ ἀντιπολεμοῦσι πρὸς τοὺς ἐχθρούς τοῦ Βασιλέως. Καὶ πάλιν ὃν τρόπον ἡ σάλπιγξ βοῶσα ἐν καιρῷ πολέμου διεγείρει τῶν γενναίων καὶ ἀγωνιστῶν καὶ προθύμων τὴν προθυμίαν κατὰ τῶν ἀντιδίκων, οὕτω καὶ αἱ θεῖαι Γραφαὶ διεγείρουσί σου τὴν προθυμίαν εἰς τὸ ἀγαθόν, καὶ ἀνδρίζουσί σε κατὰ τῶν παθῶν. Διό, ἀδελφέ μου, ὅσον δύνασαι, ἀνάγκαζε σεαυτὸν πυκνότερον συντυγχάνειν αὐταῖς, ὅπως ἐπισυνάξωσί σου τοὺς λογισμούς, οὓς διασκορπίζει ὁ Ἐχθρὸς τῇ αὐτῇ 33 τοῦ μηχανία, ὑποβάλλων ἀκαίρους ἐνθυμήσεις, ἢ καὶ θλίψεις πολλάκις εἰσφέρων, ἢ εὐημερίας καὶ εὐρυχωρίαν πολλὴν παρέχων. Ταῦτα γὰρ κατεργάζεται τῇ ἑαυτοῦ πανουργίᾳ καὶ δολιότητι, ὅπως ἀπαλλοτριώσῃ ἐκ τοῦ Θεοῦ τὸν ἄνθρωπον. Ὅταν γὰρ πολλάκις μὴ δυνηθῇ τινα διὰ τῶν ἐνθυμήσεων ἐπιρρεῖν καὶ καταβαλεῖν, τότε λοιπὸν ἐπιφέρει αὐτῷ τὰς θλίψεις, ὅπως σκοτώσῃ τὴν διάνοιαν καὶ εὐρὴ λοιπὸν σπεῖραι ἃ βούλεται. Καὶ ἄρχεται ὑποβάλλειν τῷ ἀνθρώπῳ τότε ἐνθυμεῖσθαι καὶ λέγειν τοιαῦτα μετὰ ὄρκων, ὅτι ἂν οὐ ἐργάζομαι τὸ ἀγαθόν, κακὰς ἡμέρας εἶδον· ποιήσω οὖν τὰ κακὰ πάλιν, ἵνα ἔλθῃ τὰ ἀγαθὰ. Τότε οὖν ἂν εὐρεθῇ τις μὴ νήφων, καταπίνει αὐτὸν ὡσπερ ἄδης ζῶντα. Εἰ δὲ ἐν τούτοις μὴ δυνηθῇ αὐτὸν ἐπιρρεῖν, τότε ἐπιφέρει αὐτῷ τὴν εὐρυχωρίαν, καὶ ὑψοῖ αὐτόν, καὶ ἀπάτην πολλὴν παρέχει αὐτῷ, τὴν δεινότεραν καὶ χεῖρονα πάντων τῶν κακῶν. Αὕτη ἐστὶν ἡ ὑπερήφανον καὶ ἄφοβον ἀπεργαζομένη τὸν ἄνθρωπον. Αὕτη εἰς οὐρανὸν ποιεῖ θεῖναι τὸ στόμα ἐν βλασφημίαις. Γέγραπται γάρ· καὶ ἔθεντο εἰς οὐρανὸν τὸ στόμα αὐτῶν. Αὕτη ποιεῖ τὸν ἄνθρωπον μὴ γινώσκειν τὴν ἀσθένειαν τῆς ἰδίας φύσεως, μηδὲ μιμνήσκειν 34 σκεσθαι τῆς ἡμέρας τοῦ θανάτου. Αὕτη ἐστὶν ἡ ὁδὸς πάντων τῶν κακῶν. Ταύτην οὖν ὁ ἀγαπῶν βαδίζει εἰς τὰ ταμιεῖα τοῦ θανάτου· αὕτη γὰρ ἐστὶν ἡ ὁδός, ἣν ὁ Κύριος εἶπε· πλατεῖα καὶ εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ἀπώλειαν. Ἴδου οὖν ἠκούσατε, ἀδελφοί μου, διὰ τί ἐπιφέρει, ὅτε μὲν εὐρυχωρίαν, καὶ ὅτε θλίψεις. Πρὸς ὃ γὰρ δοκιμάζει τὴν διάθεσιν τοῦ ἀνθρώπου ἐγκειμένην, πρὸς αὐτὸ καὶ αὐτὸς στρατεύεται· οἶδε γὰρ καὶ διὰ δικαιωμάτων παρατάσσεσθαι. Διό, ἀδελφοί μου, νήψωμεν ἀσφαλῶς, καὶ σπουδάζετε ἀεὶ τῇ ἀναγνώσει προσκολλᾶσθαι, ἵνα σε διδάξωσι πῶς δεῖ ἐκφεύγειν τὰς παγίδας τοῦ Ἐχθροῦ, καὶ καταλαβεῖν τὴν αἰώνιον ζωὴν· στέλλει γὰρ νοῦν πλανώμενον ἢ ἀνάγνωσις τῶν θείων Γραφῶν, καὶ παρέχει γνῶσιν εἰς Θεόν. Γέγραπται <γάρ>· σχολάσατε, καὶ γνῶτε ὅτι ἐγὼ εἰμι ὁ Θεός. Ἄκουε, ἀδελφέ, ὅτι γνῶσιν Θεοῦ

λαμβάνει ὁ σχολάζων ἐν τῷ γράμματι ἐν ἀληθινῇ καρδίᾳ. Διό, ἀδελφέ μου, μὴ ἀμελήσης τῆς ψυχῆς σου, ἀλλὰ σχολάζε τῇ ἀναγνώσει καὶ ταῖς ἀγίαις εὐχαῖς, ὅπως φωτισθῇ σου ἡ διάνοια, ὅπως 35 γένη τέλειος καὶ ὀλόκληρος ἐν μηδενὶ λειπόμενος. Ἄλλοι καυχῶνται ἐπὶ συνομιλία μεγιστάνων, ἀρχόντων καὶ βασιλέων· σὺ δὲ καυχᾶσαι ἔμπροσθεν Βασιλέως οὐχὶ τοῦ ἐπὶ γῆς, ἀλλὰ τοῦ ἐπουρανίου, καὶ τῶν ἀγίων Ἀγγέλων, συνομιλῶν τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι διὰ τῶν θείων Γραφῶν· τὸ γὰρ Πνεῦμα τὸ Ἅγιόν ἐστι τὸ λαλοῦν δι' αὐτῶν. Σπούδαζε οὖν συντυγχάνειν ταῖς θείαις Γραφαῖς, καὶ προσκαρτέρει ταῖς ἀγίαις εὐχαῖς. Ὅσακις γὰρ ἐντυγχάνεις τῷ Θεῷ δι' αὐτῶν, τοσακις ἀγιάζεται σου ἡ ψυχὴ καὶ τὸ πνεῦμα. Τοῦτο οὖν προγινώσκων, ἀδελφέ μου, ὅτι καθάπαξ ἑκατέρα σε ἄσκησις ἀγιάζει, σπούδασον πυκνοτέρως σχολάζειν αὐταῖς. Κἂν μὴ σχολάζωσί σου αἱ χεῖρες, εὐχου πάλιν τῇ διανοίᾳ· καὶ γὰρ ἡ μακαρία Ἄννα, ἡ μήτηρ τοῦ προφήτου Σαμουήλ, ἠῦχετο καὶ τὰ χεῖλη αὐτῆς οὐκ ἐκινουῦντο· ἡ δὲ προσευχὴ αὐτῆς εἰς τὰ ὦτα Κυρίου Σαβαώθ εἰσηλθε· καὶ γὰρ αὐτῇ ἐδόθη ἡ αἴτησις αὐτῆς. Διό, ἀδελφέ μου, κἂν μὴ σχολάζωσί σου αἱ χεῖρες, ἀλλὰ τῇ διανοίᾳ εὐχου· καὶ γὰρ σιωπῶντων ὁ Θεὸς ἀκούει. Ἐὰν δὲ οὐκ ἐπίστασαι τὸ ἀναγινώσκειν, προσκολλήθητι ὅπου ἐστὶν ἀκούσαι καὶ ὠφελῆθαι. Γέ 36 γραπταὶ γάρ· ἐὰν ἴδης ἄνδρα συνετόν, ὄρθριζε πρὸς αὐτόν, καὶ βαθμούς θυρῶν αὐτοῦ ἐκτριβέτω ὁ πύς σου. Τοῦτο γὰρ συμβάλλεται, ἀδελφέ μου, οὐ μόνον τοῖς μὴ ἐπισταμένοις τὸ ἀναγνῶναι, ἀλλὰ <καὶ> τοῖς ἐπισταμένοις· πολλοὶ γὰρ εἰσὶν ἀναγινώσκοντες, καὶ οὐκ ἐπιγινώσκουσι ἃ ἀναγινώσκουσι. Βλέπε οὖν, μοναχέ, μὴ ἀμελήσης τοῦ ἐν σοὶ χαρίσματος, ὃ ἐδόθη σοὶ τῇ δωρεᾷ τοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ φρόντισον καὶ ἐκζητήσον ὑπὲρ τὸ χρυσίον καὶ τοπάζιον τὸ πῶς εὐαρεστήσαι Θεῷ, ἵνα τύχῃς τοῦ μακαρισμοῦ τῶν Ἁγίων. Γέγραπται γάρ· μακάριοι οἱ ἐξερευνῶντες τὰ μαρτύρια αὐτοῦ· ἐν ὅλῃ καρδίᾳ ἐκζητήσουσιν αὐτόν. Βλέπε μὴ σε περικόψη ὁ Ἐχθρός, ὅταν βούλη ἀναγνῶναι, ἐπιφέρων σοὶ τὴν ἀκηδίαν, καὶ βάλλων σε εἰς περισπασμούς, καὶ λέγων σοὶ· ποίησον πρῶτον τόδε πρᾶγμα, ὅσον ὀλίγον ἐστί, καὶ οὕτως ἀμερίμνως ἀναγινώσκεις· καὶ ὅτε μὲν ὑποβάλλει προθυμίαν εἰς τὸ ἐργόχειρον· ταῦτα γὰρ πάντα ἐπάγει, ἵνα σε ἀπασχολήσῃ καὶ ἐμποδίσῃ σε τοῦ ἀναγνῶναι καὶ ὠφελῆθαι. Ὅταν γὰρ ἴδῃ ἀδελφὸν ἐπιπόνως ἀναγινώσκοντα καὶ ὠφελούμενον, ταύταις ταῖς ἀφορμαῖς καὶ 37 ἄλλαις πολλαῖς παρατάσσεται αὐτῷ, μόνον τὸ ἐμποδίζειν αὐτὸν ζητῶν. Σὺ οὖν μὴ πεισθῆς αὐτῷ, ἀλλ' ἔσο ὡσεὶ ἔλαφος διψῶν <καὶ> ἐπιποθῶν ἔλθειν ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων, τουτέστιν ἐπὶ τὰς θείας Γραφάς, ὅπως πίῃς ἐξ αὐτῶν καὶ καταψύξωσί σου τὴν γλῶτταν διψῶσαν, τὴν φλέγουσάν σε διὰ τῶν παθῶν. Σύμπινε δὲ τὴν ἐξ αὐτῶν γινομένην ὠφέλειαν. Οἶόν τι λέγω· ἵνα, ὅταν ὁ Κύριος δωρηταῖ σοὶ τοῦ ἐπιγνῶναι ἐξ αὐτῶν λόγον καὶ ὠφελήσῃ σε, ἵνα μὴ σε παρέλθῃ, ἀλλ' ἵνα μελετήσης αὐτόν ἐν τῇ διανοίᾳ σου, καὶ ἐγγράψῃς αὐτόν ἐν τῇ καρδίᾳ σου. Γέγραπται γάρ· ἐν τοῖς δικαιώμασί σου μελετήσω, οὐκ ἐπιλήσομαι τῶν λόγων σου. Καὶ πάλιν λέγει· ἐν τῇ καρδίᾳ μου ἔκρυψα τὰ λόγια σου, ὅπως ἂν μὴ ἀμάρτω σοὶ. Καὶ πάλιν λέγει· ἐν τίνι κατορθώσει νεώτερος τὴν ὁδὸν αὐτοῦ; Ἐν τῷ φυλάξασθαι τοὺς λόγους σου. Βλέπεις, ἀδελφέ, ὅτι ἐν τῷ μνημονεύειν τῶν λόγων αὐτοῦ κατορθοῖ ἄνθρωπος τὴν ὁδὸν αὐτοῦ; Τίς γὰρ ἐστὶν ὁ μνημονεύων τῶν λόγων αὐτοῦ, καὶ μὴ κατορθῶν τὴν ὁδὸν αὐτοῦ, εἰ μὴ ἄρα ἐστὶν ἐκεῖνος ἀδόκιμος καὶ ταλαίπωρος; Ὁ τοιοῦτος δὲ οὐδὲν ὅλως μνημονεύει, ἀλλὰ <καὶ> ἃ δοκεῖ μνημονεύειν ἐπελάθετο· 38 τῷ γὰρ τοιοῦτῳ ἀνθρώπῳ λέγει ὁ Θεός· ἵνα τί σὺ ἐκδιηγῇ τὰ δικαιώματά μου καὶ ἀναλαμβάνεις τὴν διαθήκην μου διὰ στόματός σου; Κελεύει οὖν ἀρθῆναι ἀπ' αὐτοῦ καὶ ὃ δοκεῖ ἔχειν ὁ τοιοῦτος· δοκεῖ γὰρ ἔχειν πίστιν, καὶ γὰρ Χριστιανὸν ἑαυτὸν ἀποκαλεῖ, τοῖς δὲ ἔργοις ἀρνεῖται, καὶ ἔστιν ἀπίστου χεῖρων. Διὸ κελεύει ἀρθῆναι ἀπ' αὐτοῦ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, ὃ ἔλαβεν ἐν ἡμέρᾳ ἀπολυτρώσεως, καὶ ὃ δοκεῖ ἔχειν. Καὶ γίνεται ὁ ἄνθρωπος ὁ τοιοῦτος ὡσπερ κεράμιον ῥαγάδα πεποιηκός, καὶ δι' αὐτῆς

ἀπολωλεκὸς τὸν οἶνον· καὶ ὁ δοκεῖ ἔχειν ἤρθη ἀπ' αὐτοῦ· καὶ πάντες μὲν οἱ ὄρωντες αὐτό, καὶ μὴ εἰδότες τὸ γεγονός, δοκοῦσιν αὐτὸ μεστὸν εἶναι· ὅταν δὲ ἐρευνηθῆ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ, τότε φανερόν γίνεται πᾶσιν ὅτι κενὸν ἦν κείμενον. Οὗτοι γὰρ εἰσιν οἱ ἐροῦντες τῷ Βασιλεῖ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ· Κύριε, οὐ τῷ σῶ ὀνόματι προεφητεύσαμεν, καὶ τῷ σῶ ὀνόματι δυνάμεις πολλὰς ἐποιήσαμεν; Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Βασιλεὺς ἐρεῖ αὐτοῖς· <ἀμήν> λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς. Βλέπεις, ἀδελφέ, ὅτι οὐδὲν ὅλως ἔχει ὁ τοιοῦτος; Σὺ οὖν μνημόνευε τῶν 39 λόγων ὧν ἀκούεις, καὶ κατόρθωσον τὴν ὁδὸν σου. Βλέπε μὴ ἐάσης τὴν λήθην κατελθεῖν καὶ ἀρπάσαι αὐτοὺς ἐκ τῆς καρδίας σου. Βλέπε μὴ ἐάσης τὰ πετεινὰ κατελθεῖν καὶ καταφαγεῖν τὸ σπέρμα τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. Αὐτὸς γὰρ εἶπεν ὅτι τὸ σπέρμα ἐστὶν ὁ λόγος, ὃν ἠκούσατε. Κρύψον οὖν τὸ σπέρμα εἰς τὰς λαγόννας τῆς γῆς, ὅπως καρποφορήσης· τουτέστι κρύψον τὸν λόγον ἐν μέσῳ τῆς καρδίας σου, ὅπως καρποφορήσης τῷ Κυρίῳ. Ὅταν δὲ ἀναγινώσκῃς, ἐπιμελῶς καὶ ἐπιπόνως ἀναγίνωσκε, ἐν πολλῇ καταστάσει ἀνακρινόμενος τὸν στίχον, εἴτε δεύτερον, εἴτε τρίτον· καὶ μὴ σπουδαζέ τὰ φύλλα τοῦ βιβλίου μόνον διέρχεσθαι, ἀλλ' οὐ ἂν χρεῖα, καὶ δεύτερον καὶ τρίτον ἢ καὶ πλεῖστον διέρχεσθαι τὸν στίχον, ὅπως νοήσης τὴν δύναμιν τοῦ στίχου. Ὅταν δὲ μέλλῃς καθεσθῆναι καὶ ἀναγινώσκῃς, ἢ δὲ καὶ πάλιν ἄλλου ἀκούσαι ἀναγινώσκοντος, δεῖθητι τοῦ Κυρίου πρῶτον λέγων· Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ἄνοιξον τὰ ὦτα καὶ τοὺς ὀφθαλμούς μου, τουτέστι τῆς καρδίας μου, τοῦ ἀκούσαί με καὶ συνιέναι <καί> ποιῆσαι τὸ θέλημά σου, Κύριε, ὅτι πάροικός εἰμι ἐγὼ ἐν τῇ γῆ. Μὴ ἀποκρύψῃς ἀπ' ἐμοῦ τὰς ἐντολάς σου, ἀλλὰ ἀποκάλυψον τοὺς ὀφθαλμούς μου, καὶ κατανοήσω τὰ θαυμάσια ἐν τῷ νόμῳ σου. 40 Δήλωσόν μου τὰ ἄδηλα καὶ τὰ κρυφὰ τῆς καρδίας μου καὶ τῆς σῆς σοφίας. Ἐπὶ σὲ γὰρ ἐλπίζω, ὁ Θεός μου, ἵνα σύ μου φωτίσης τὴν διάνοιαν. Naί, ἀδελφέ μου, παρακαλῶ, οὕτω πάντοτε εὐχου τῷ Θεῷ, ὅπως φωτίση σου τὸν νοῦν καὶ δηλώσῃ σοὶ τὴν διάνοιαν αὐτῶν· πολλοὶ γὰρ ἐπλανήθησαν, θαρροῦντες τῇ συνέσει ἑαυτῶν, καὶ φάσκοντες εἶναι σοφοὶ ἐμωράνθησαν, μὴ νοοῦντες τὰ γεγραμμένα, καὶ περιέπεσαν εἰς βλασφημίας, καὶ ἀπώλοντο. Ἐὰν οὖν ἐν τῷ ἀναγινώσκῃς σε εὐρῆς λόγον δυσνόητον, βλέπε μὴ σε διδάσκῃ ὁ Πονηρὸς λέγων· πῶς ἐστὶν ὁ λόγος οὗτος, ἢ πῶς δύναται εἶναι; Ἄλλ' εἰ πιστεύεις τῷ Θεῷ, πίστευε τοῖς λόγοις αὐτοῦ. Καὶ λέγε πρὸς τὸν Πονηρόν· πορεύου εἰς τὰ ὀπίσω μου, Σατανᾶ. Ἐγὼ γὰρ οἶδα ὅτι τὰ λόγια τοῦ Θεοῦ, λόγια ἀγνά εἰσιν, ὡσπερ γὰρ ἀργύριον πεπυρωμένον, δόκιμον, καθαρὸν ἐπταπλασίως, καὶ οὐδὲν ἐν αὐτῷ σκολιὸν οὐδὲ στραγγαλιῶδες, ἀλλὰ ἀγαθὰ τοῖς συνιοῦσι, καὶ ὀρθὰ τοῖς εὐρίσκουσι γινῶσιν. Ἐγὼ δὲ ἀσύνετός εἰμι καὶ οὐ γινώσκω. Οἶδα οὖν ὅτι πνευμα 41 τικῶς γεγραμμένα εἰσὶ· λέγει γὰρ ὁ Ἀπόστολος ὅτι ὁ νόμος πνευματικός ἐστι. Καὶ ἀνάβλεψον εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ εἰπέ· Κύριε, πιστεύω τοῖς λόγοις σου, οὐκ ἀντιπίπτω, ἀλλὰ θαρρῶ τοῖς λόγοις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Σὺ οὖν, Κύριέ μου, Κύριε, σῶσόν με, ὅπως εὕρω χάριν ἐνώπιόν σου· ἐγὼ γὰρ οὐ ζητῶ, εἰ μὴ μόνον τὸ σωθῆναι, ὅπως τύχω τοῦ ἐλέους σου, εὐσπλαγχνε· ὅτι σοῦ ἐστὶν ἡ βασιλεία καὶ τὸ κράτος, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.